

Cuprins

Prefață	4
Abrevieri.....	7
Capitolul I. Noțiunea și sistemul procesului penal și ale dreptului procesual penal	9
<i>Secțiunea I. Procesul penal – mijloc de înlăptuire a justiției penale</i>	9
1. Noțiunea de proces penal.....	9
2. Fazele procesului penal român	12
2.1. Noțiunea de „fază procesuală”	12
2.2. Noul model de proces penal	14
2.3. Forme atipice ale procesului penal român	17
<i>Secțiunea a II-a. Dreptul procesual penal – parte a arhitecturii sistemului de drept</i>	18
1. Noțiunea, obiectul și sarcinile dreptului procesual penal	18
1.1. Aspecte privind noțiunea de „drept procesual penal”	18
1.2. Obiectul și sarcinile dreptului procesual penal	19
2. Legăturile dreptului procesual penal cu alte ramuri ale dreptului	20
<i>Secțiunea a III-a. Faptele și raporturile juridice de drept procesual penal</i>	21
1. Faptele juridice procesuale penale. Noțiune și clasificare.....	21
2. Raportul juridic procesual penal. Noțiune, structură și trăsături caracteristice	22
<i>Secțiunea a IV-a. Izvoarele juridice ale dreptului procesual penal român</i>	23
1. Aspecte privind noțiunea de izvor de drept procesual penal	23
2. Izvoare juridice de drept procesual penal	23
<i>Secțiunea a V-a. Interpretarea normelor juridice procesuale penale</i>	26
1. Aspecte introductive	26
2. Felul interpretării	26
<i>Secțiunea a VI-a. Aplicarea legii procesuale penale române în spațiu și timp</i>	28
1. Aspecte preliminare	28
2. Aplicarea legii procesuale penale române în spațiu	29
2.1. Considerații preliminare	29
2.2. Principiul teritorialității legii procesuale penale.....	29
3. Aplicarea legii procesuale penale române în timp	30
3.1. Aspecte preliminare	30
3.2. Principiul activității legii procesuale penale române.....	31
Capitolul al II-lea. Principiile aplicării legii procesuale penale române	33
<i>Secțiunea I. Noțiunea și sistemul principiilor fundamentale ale aplicării legii procesuale penale române</i>	33
1. Noțiunea de „principiu fundamental al aplicării legii procesuale penale”	33
2. Sistemul principiilor fundamentale ale aplicării legii procesuale penale române	35

<i>Secțiunea a II-a. Conținutul principiilor fundamentale ale aplicării legii procesuale penale române</i>	37
1. Principiul legalității procesului penal	37
2. Principiul separării funcțiilor judiciare	40
2.1. Funcțiile judiciare	40
2.2. Funcția de urmărire penală	41
2.3. Funcția de dispoziție asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei în faza de urmărire penală	42
2.4. Funcția de verificare a legalității trimiterii sau netrimiterii în judecată.....	43
2.5. Funcția de judecată	43
3. Principiul prezumției de nevinovăție	44
4. Principiul aflării adevărului	47
5. <i>Ne bis in idem</i>	49
6. Obligativitatea punerii în mișcare și a exercitării acțiunii penale.....	51
7. Caracterul echitabil și termenul rezonabil al procesului penal	55
7.1. Aspecte introductive	55
7.2. Caracterul echitabil al procesului penal.....	56
7.3. Noțiunea de „termen rezonabil”	57
8. Dreptul la libertate și siguranță.....	60
9. Dreptul la apărare	63
10. Principiul respectării demnității umane	67
11. Principiul respectării vieții private	69
12. Desfășurarea procedurilor penale în limba română. Dreptul la asistență gratuită din partea unui interpret	71
13. Principiul egalității persoanelor în procesul penal.....	73
Capitolul al III-lea. Participanții în procesul penal	75
<i>Secțiunea I. Aspecte generale privind participanții în procesul penal</i>	75
<i>Secțiunea a II-a. Organele judiciare – participanți în procesul penal</i>	76
1. Instanțele judecătorești	76
1.1. Considerații preliminare	76
1.2. Noțiunea și rolul instanțelor judecătorești	77
1.3. Organizarea instanțelor judecătorești	78
1.4. Compunerea completului de judecată.....	80
1.4.1. Aspecte generale privind alcătuirea și modul de lucru al completelor de judecată	80
1.4.2. Numărul de judecători din completele de judecată.....	81
1.4.2.1. Aspecte preliminare	81
1.4.2.2. Numărul de judecători din completele de judecată constituite la instanțele civile.....	82
1.4.2.3. Numărul de judecători din completele de judecată constituite la instanțele militare	82
1.4.2.4. Numărul de judecători din completele de judecată constituite la Înalta Curte de Casație și Justiție	83
1.5. Statutul judecătorilor	84
2. Ministerul Public	86

2.1. Aspecte preliminare.....	86
2.2. Principiile în conformitate cu care își desfășoară activitatea Ministerul Public.....	86
2.3. Organizarea Ministerului Public.....	88
2.4. Atribuțiile Ministerului Public.....	90
2.5. Statutul procurorilor	92
3. Organele de cercetare penală.....	92
3.1. Aspecte preliminare.....	92
3.2. Organizarea și funcționarea organelor de cercetare penală	93
3.2.1. Organele de cercetare ale poliției judiciare.....	93
3.2.2. Organele de cercetare penală speciale	95
<i>Secțiunea a III-a. Subiecții procesuali principali.....</i>	<i>95</i>
1. Aspecte preliminare.....	95
2. Suspectul.....	96
3. Persoana vătămată	98
<i>Secțiunea a IV-a. Părțile în procesul penal.....</i>	<i>100</i>
1. Aspecte introductive.....	100
2. Inculpatul.....	101
3. Partea civilă	103
4. Partea responsabilă civilmente	107
<i>Secțiunea a V-a. Succesorii, reprezentanții și substituiții procesuali.....</i>	<i>112</i>
1. Succesorii	112
2. Reprezentanții.....	113
3. Substituiții procesuali	116
<i>Secțiunea a VI-a. Avocatul – participant în procesul penal.....</i>	<i>116</i>
1. Aspecte introductive.....	116
2. Calitatea de avocat.....	117
3. Modalitățile prin care avocatul participă la desfășurarea procesului penal	119
3.1. Aspecte preliminare.....	119
3.2. Asistența juridică.....	120
3.3. Reprezentarea	125
3.4. Consultarea dosarului penal.....	126
4. Drepturile și obligațiile avocatului în cadrul procesului penal.....	128
Capitolul al IV-lea. Acțiunea penală și acțiunea civilă în procesul penal	130
<i>Secțiunea I. Aspecte introductive privind acțiunile în justiție</i>	<i>130</i>
1. Succintă privire asupra noțiunii de „acțiune în justiție”	130
2. Factorii acțiunii în justiție.....	131
<i>Secțiunea a II-a. Acțiunea penală.....</i>	<i>132</i>
1. Noțiunea de „acțiune penală”	132
2. Obiectul și subiecții acțiunii penale.....	132
3. Trăsăturile acțiunii penale	133
4. Etapele desfășurării acțiunii penale	135
4.1. Punerea în mișcare a acțiunii penale.....	135
4.2. Exercițarea acțiunii penale.....	139
4.3. Stingerea acțiunii penale.....	140

4.3.1. Aspecte preliminare.....	140
4.3.2. Cazurile care împiedică punerea în mișcare și exercitarea acțiunii penale.....	142
4.3.2.1. Aspecte generale.....	142
4.3.2.2. Cazurile în care acțiunea penală se stinge ca urmare a lipsei de temei.....	143
4.3.2.3. Soluții.....	147
4.3.2.4. Cazurile în care acțiunea penală se stinge ca urmare a lipsei de obiect.....	147
4.3.2.5. Soluții.....	156
4.4. Continuarea procesului penal la solicitarea suspectului sau inculpatului.....	156
<i>Secțiunea a III-a. Acțiunea civilă în procesul penal.....</i>	<i>158</i>
1. Noțiunea, factorii și condițiile exercitării acțiunii civile în procesul penal.....	158
1.1. Noțiunea de „acțiune civilă în procesul penal”.....	158
1.2. Factorii acțiunii civile în procesul penal.....	159
1.3. Condițiile necesare pentru exercitarea acțiunii civile în cadrul procesului penal.....	161
2. Trăsăturile acțiunii civile în procesul penal.....	164
3. Exercițarea acțiunii civile în cadrul procesului penal.....	165
3.1. Dreptul de opțiune al persoanei prejudiciate prin săvârșirea infracțiunii.....	165
3.2. Exercițarea acțiunii civile din oficiu.....	167
3.3. Exercițarea acțiunii civile la instanța civilă.....	167
3.4. Raportul dintre acțiunea penală și acțiunea civilă.....	168
3.5. Soluții cu privire la acțiunea civilă exercitată în procesul penal.....	170
Capitolul al V-lea. Competența în materie penală.....	173
<i>Secțiunea I. Noțiunea și formele competenței.....</i>	<i>173</i>
1. Noțiunea de „competență”.....	173
2. Formele competenței în materie penală.....	174
2.1. Aspecte generale privind formele competenței.....	174
2.2. Formele fundamentale ale competenței.....	175
2.2.1. Competența funcțională (<i>ratione officii</i>).....	175
2.2.2. Competența materială (<i>ratione materiae</i>).....	175
2.2.3. Competența teritorială (<i>ratione loci</i>).....	176
2.3. Formele subsidiare ale competenței.....	179
2.3.1. Competența personală (<i>ratione personae</i>).....	179
2.3.2. Competența specială.....	180
2.3.3. Competența excepțională.....	181
<i>Secțiunea a II-a. Competența funcțională, materială și personală a instanțelor judecătorești.....</i>	<i>181</i>
1. Competența instanțelor civile.....	181
1.1. Competența judecătoreiei.....	181
1.2. Competența tribunalului.....	182
1.3. Competența curții de apel.....	183
2. Competența instanțelor militare.....	185
2.1. Competența tribunalului militar.....	185

2.2. Competența curții militare de apel.....	185
3. Competența Înaltei Curți de Casație și Justiție	186
<i>Secțiunea a III-a. Instituții legate de competența în materie penală</i>	187
1. Prorogarea de competență	187
1.1. Considerații preliminare	187
1.2. Cauzele de reunire	187
1.2.1. Reunirea obligatorie a cauzelor	188
1.2.2. Reunirea facultativă a cauzelor.....	188
1.2.3. Aspecte procedurale în privința reunirii cauzelor.....	189
1.2.4. Disjungerea.....	190
1.3. Chestiunile prealabile	191
1.4. Schimbarea calificării faptei.....	192
1.5. Schimbarea încadrării juridice a faptei	193
2. Declinarea de competență, conflictul de competență și excepția de necompetență	194
2.1. Declinarea de competență.....	194
2.2. Conflictul de competență.....	194
2.3. Excepția de necompetență	196
3. Incompatibilitatea, abținerea și recuzarea.....	197
3.1. Considerații preliminare	197
3.2. Incompatibilitatea subiecților oficiali din cadrul organelor judiciare.....	198
3.2.1. Incompatibilitatea judecătorului	198
3.2.2. Incompatibilitatea procurorului	204
3.2.3. Incompatibilitatea organului de cercetare penală	204
3.2.4. Incompatibilitatea magistratului-asistent sau a grefierului de ședință	205
3.2.5. Incompatibilitatea expertului	205
3.3. Remediile procesuale ale incompatibilității.....	206
3.3.1. Abținerea	206
3.3.2. Recuzarea.....	206
4. Strămutarea cauzelor penale	208
4.1. Noțiuni și cazuri	208
4.2. Aspecte procedurale	211
5. Desemnarea altei instanțe pentru judecarea cauzei.....	213
6. Trimiterea cauzei la un alt parchet	214
Capitolul VI. Probele, mijloacele de probă și procedeele probatorii	216
<i>Secțiunea I. Probele</i>	216
1. Noțiunea, importanța și clasificarea probelor în cadrul procesului penal.....	216
1.1. Noțiunea și importanța probelor în procesul penal.....	216
1.2. Clasificarea probelor.....	218
2. Obiectul probei	219
2.1. Aspecte privind noțiunea de obiect al probei	219
2.2. Faptele sau împrejurările care trebuie dovedite.....	220
2.3. Faptele sau împrejurările care pot fi dovedite	221
2.4. Faptele sau împrejurările care nu trebuie dovedite (dispensă de probă).....	222

2.5. Faptele sau împrejurările care nu pot forma obiectul probațiunii.....	222
3. Cerințele probelor	223
4. Administrarea probelor.....	225
5. Sancțiunea excluderii probelor obținute în mod nelegal	229
6. Aprecierea probelor	231
<i>Secțiunea a II-a. Mijloacele de probă și procedeele probatorii.....</i>	<i>232</i>
1. Noțiunea, cadrul legal și importanța mijloacelor de probă și a procedeele probatorii în procesul penal	232
2. Declarațiile părților și ale subiecților procesuali principali	234
2.1. Declarațiile suspectului sau ale inculpatului.....	234
2.1.1. Noțiune și importanță	234
2.1.2. Procedura de obținere a declarațiilor suspectului sau inculpatului și valoarea probantă a acestora	235
2.2. Declarațiile persoanei vătămate, ale părții civile și ale părții responsabile civilmente.....	239
2.2.1. Noțiune și importanță	239
2.2.2. Procedura de obținere a declarațiilor persoanei vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente și valoarea probantă a acestora	239
2.3. Declarațiile martorului.....	242
2.3.1. Noțiune și importanță	242
2.3.2. Persoanele care nu pot fi audiate ca martor	243
2.3.3. Persoanele care au dreptul de a refuza să dea declarații în calitate de martor	245
2.3.4. Procedura obținerii declarațiilor martorului și valoarea probantă a acestora	246
2.3.5. Protecția martorilor	249
2.3.5.1. Protecția martorilor amenințați	250
2.3.5.2. Protecția martorilor vulnerabili.....	252
2.4. Procedee speciale utilizate pentru obținerea declarațiilor părților și altor subiecți procesuali principali	252
2.4.1. Confruntarea	252
2.4.2. Folosirea interpreților	253
3. Identificarea persoanelor și a obiectelor	253
3.1. Noțiune	253
3.2. Identificarea persoanelor	254
3.3. Identificarea obiectelor	254
3.4. Pluralitatea de identificări.....	255
4. Metode speciale de supraveghere sau cercetare	255
4.1. Aspecte introductive	255
4.2. Supravegherea tehnică	256
4.2.1. Noțiuni	256
4.2.2. Procedura de dispunere a supravegherii tehnice.....	257
4.3. Obținerea datelor privind tranzacțiile financiare ale unei persoane.....	263
4.4. Reținerea, predarea sau percheziționarea trimiterilor poștale.....	265

4.5. Utilizarea investigatorilor sub acoperire sau cu identitate reală și a colaboratorilor	267
4.6. Participarea autorizată la anumite activități	270
4.7. Livrarea supravegheată	272
4.8. Obținerea datelor de trafic și de localizare prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice ori furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului	273
5. Conservarea datelor informatice	274
6. Înscrierile și mijloacele materiale de probă	276
6.1. Înscrierile ca mijloace de probă	276
6.2. Mijloacele materiale de probă	277
7. Procedee probatorii de descoperire și de ridicare a înscrisurilor și a mijloacelor materiale de probă	278
7.1. Percheziția domiciliară	278
7.2. Alte forme de percheziție	285
7.2.1. Percheziția corporală	285
7.2.2. Percheziția asupra unui vehicul	286
7.2.3. Percheziția informatică	287
7.3. Ridicarea de obiecte și înscrisuri	289
7.4. Cercetarea la fața locului	291
7.5. Reconstituirea	292
8. Constatarea și expertiza	293
8.1. Constatarea	293
8.2. Expertizele	294
8.2.1. Noțiune și importanță	294
8.2.2. Procedura expertizei	296
8.2.3. Expertiza medico-legală psihiatrică	300
8.2.4. Expertiza toxicologică	303
8.2.5. Expertiza genetică judiciară	304
8.3. Alte lucrări medico-legale	305
8.3.1. Autopsia medico-legală	305
8.3.2. Exhumarea	306
8.3.3. Examinarea medico-legală a persoanei	306
8.3.4. Examinarea fizică	307
9. Fotografiera și amprentarea suspectului, inculpatului sau a altor persoane	308
10. Alte instituții în legătură cu administrarea probelor în cadrul procesului penal	309
10.1. Comisia rogatorie	309
10.2. Delegarea	310
Capitolul al VII-lea. Măsurile procesuale	312
<i>Secțiunea I. Considerații cu caracter general privind măsurile procesuale</i>	<i>312</i>
1. Noțiunea și caracterizarea măsurilor procesuale	312
2. Clasificarea măsurilor procesuale	313
3. Succintă privire asupra noțiunii de lipsire de libertate	314

<i>Secțiunea a II-a. Măsurile preventive</i>	315
1. Noțiunea și scopul măsurilor preventive	315
2. Luarea, încetarea de drept, revocarea și înlocuirea măsurilor preventive.....	318
2.1. Luarea măsurilor preventive.....	318
2.2. Încetarea de drept a măsurilor preventive.....	319
2.3. Revocarea măsurilor preventive	320
2.4. Înlocuirea măsurilor preventive.....	322
3. Căile de atac împotriva actelor prin care se dispune luarea, încetarea de drept, revocarea și înlocuirea măsurilor preventive	323
3.1. Plângerea împotriva ordonanței organului de cercetare penală sau a procurorului prin care s-a dispus măsura reținerii, măsura controlului judiciar sau măsura controlului judiciar pe cauțiune.....	323
3.2. Calea de atac împotriva încheierilor prin care judecătorul de drepturi și libertăți dispune asupra măsurilor preventive în cursul fazei de urmărire penală.....	324
3.3. Calea de atac împotriva încheierilor prin care se dispune asupra măsurilor preventive în cursul procedurii de cameră preliminară.....	326
3.4. Calea de atac împotriva încheierilor prin care se dispune asupra măsurilor preventive în cursul fazei de judecată.....	328
4. Măsurile preventive privite în special.....	329
4.1. Reținerea.....	329
4.2. Controlul judiciar.....	332
4.3. Controlul judiciar pe cauțiune	336
4.4. Arestul la domiciliu	340
4.5. Arestarea preventivă.....	346
4.5.1. Noțiune. Condiții specifice de luare a măsurii arestării preventive	346
4.5.2. Arestarea preventivă a inculpatului în cursul fazei de urmărire penală.....	353
4.5.3. Prolungirea arestării preventive a inculpatului în cursul fazei de urmărire penală	358
4.5.4. Arestarea preventivă a inculpatului în cadrul procedurii de cameră preliminară	360
4.5.5. Arestarea preventivă a inculpatului în cursul fazei de judecată.....	361
4.5.6. Luarea măsurilor de ocrotire.....	361
4.5.7. Tratamentul medical sub pază permanentă.....	362
5. Măsurile preventive aplicabile minorilor.....	362
6. Măsurile preventive aplicabile persoanelor juridice	363
6.1. Categori de măsuri preventive aplicabile persoanei juridice	363
6.2. Condiții	364
6.3. Aspecte procedurale	365
<i>Secțiunea a III-a. Măsurile de siguranță cu caracter medical</i>	367
1. Obligarea provizorie la tratament medical	367
2. Internarea medicală provizorie	369
<i>Secțiunea a IV-a. Măsurile asigurătorii, restituirea lucrurilor și restabilirea situației anterioare comiterii infracțiunii</i>	371

1. Măsurile asigurătorii.....	371
1.1. Aspecte preliminare.....	371
1.2. Bunurile cu privire la care se pot lua măsuri asigurătorii.....	372
1.3. Bunurile cu privire la care nu se pot lua măsuri asigurătorii.....	373
1.4. Procedura de luare a măsurilor asigurătorii în general.....	374
1.5. Contestarea măsurilor asigurătorii.....	374
1.6. Măsurile asigurătorii privite în special.....	377
1.6.1. Sechestrul penal propriu-zis.....	377
1.6.2. Poprirea.....	380
1.6.3. Notarea ipotecară.....	380
2. Restituirea lucrurilor și restabilirea situației anterioare.....	381
2.1. Restituirea lucrurilor.....	381
2.2. Restabilirea situației anterioare.....	382
Capitolul al VIII-lea. Actele procesuale și procedurale comune.....	383
<i>Secțiunea I. Actele procesuale și actele procedurale.....</i>	<i>383</i>
1. Actul procesual.....	383
2. Actul procedural.....	384
3. Actele procedurale comune.....	384
3.1. Citarea.....	384
3.1.1. Noțiunile de citare și citație.....	384
3.1.2. Modul de citare și conținutul citației.....	385
3.1.3. Locul de citare.....	386
3.1.4. Înmânarea citației.....	388
3.2. Comunicarea altor acte procedurale.....	391
3.3. Mandatul de aducere.....	392
3.4. Accesul la bazele electronice de date.....	394
4. Modificarea actelor procedurale, îndreptarea erorilor materiale și înlăturarea unor omisiuni vădite.....	395
4.1. Modificarea actelor procedurale.....	395
4.2. Îndreptarea erorilor materiale.....	395
4.3. Înlăturarea unor omisiuni vădite.....	396
<i>Secțiunea a II-a. Instituții legate de actele procesuale și procedurale.....</i>	<i>397</i>
1. Termenele în procesul penal.....	397
1.1. Noțiune. Categori.....	397
1.2. Modul de calcul al termenelor.....	400
1.3. Acte considerate ca făcute în termen.....	401
2. Sancțiunile procedurale penale.....	401
2.1. Aspecte preliminare.....	401
2.2. Inexistența.....	402
2.3. Decăderea.....	402
2.4. Inadmisibilitatea.....	403
2.5. Excluderea probelor.....	403
2.6. Nulitățile.....	404

2.6.1. Noțiune	404
2.6.2. Clasificarea nulităților	405
2.6.3. Nulitățile absolute.....	406
2.6.4. Nulitățile relative	409
2.6.5. Efectele nulităților	410
<i>Secțiunea a III-a. Cheltuielile judiciare și amenda judiciară</i>	<i>411</i>
1. Cheltuielile judiciare.....	411
1.1. Noțiune	411
1.2. Sumele cuvenite martorului, expertului și interpretului	411
1.3. Cheltuielile judiciare avansate de stat (cheltuielile de procedură)	412
1.4. Cheltuielile judiciare avansate de persoana vătămată sau de partea civilă (cheltuielile de judecată)	414
1.5. Cheltuielile judiciare avansate de inculpat sau de partea responsabilă civilmente	414
2. Amenda judiciară.....	414
Teste-grilă.....	418
Răspunsuri teste-grilă	440
Bibliografie.....	447